

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Landbrugets problemer er snævert forbundet med den skæve indkomstudvikling gennem den enkelte landmands liv. I de yngre år skal landmændene arbejde hårdt for bare at tjene til forrentningen af den investerede kapital. Til gengæld opstår der betydelige kapitalgevinster, som dels kan belånes løbende, og dels sikre at landmanden råder over en betydelig fomue efter en årrækkes forløb. Som resultat heraf mister landbruget løbende kapital i forbindelse med generationsskift.

Systemet har længe virket uhensigtsmæssigt, men de kraftige kapitalgevinster i forbindelse med EF-medlemskabet, som nu er afløst af stagnerende ejendomspriser, har – sammen med den høje rente – gjort situationen helt uholdbar. De yngre landmænd er helt afhængige af at kunne belåne en del af værdistigningen, og når denne udebliver, tvinges de ud i kortfristede gældsforpligtelser til urimeligt høje renter. Situationen er nu sådan, at det er umuligt at etablere sig i landbruget, og de, der har etableret sig eller har foretaget store investeringer inden for det sidste par år, står på fallittens rand.

Både af hensyn til de pågældende og af hensyn til samfundet, der ikke kan undvære et velfungerende landbrug, er det nødvendigt at ændre på denne situation. Det er forslagsstillernes opfattelse, at kortfristede lappeløsninger kun har en beskeden virkning. Det, der er nødvendigt, er nye finansieringsforhold, der på en bedre måde end de nuværende fordeler landmændenes livsindkomst.

Målet må være, at landbruget bliver et erhverv, hvor det er muligt at opnå en indtægt af den årlige produktion, der svarer til, hvad der kan opnås i andre erhverv. Til gengæld må landmanden indstille sig på, at værdistigningerne inddrages af samfundet til fortsat finansiering af landbruget.

De yngre landmænds problemer kan ikke løses uden støtte fra resten af samfundet. Her må det etablerede landbrug, der har haft fordel af de store kapitalgevinster efter EF-medlemskabet, være rede til at bære en væsentlig del af byrden. Landbruget

må stå solidarisk i bestræbelserne på at føre erhvervet ud af krisen.

Jordbrugerfonden vil sikre,

- at offentlig støtte ikke kapitaliseres i nævneværdig grad,
- at det fundamentale skel, som jordejet sætter mellem landbrugere og arbejderbevægelse, fjernes,
- at unge og ældre stilles lige (generationsskiftet lettes),
- at jorden udnyttes bedst muligt, alderskredsløbet undgås,
- at landbruget ikke i så stor udstrækning drænes for kapital,
- at privilegierne for de store jordbesiddere mindskes,
- at en stigende del af landbrugskapitalen forvaltes demokratisk, solidarisk og decentralt, og
- at spekulationen i værdistigninger forsvinder.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Ad 1

Forslaget sigter primært på atter at gøre det muligt at etablere sig i landbruget. Det er dog forslagsstillernes opfattelse, at ordningen med rentetilskud til kriseramte landbrugere er utilstrækkelig, og at der derfor bør være mulighed for, at allerede etablerede kan få lån fra fonden. Forslagsstillerne har ikke fundet det hensigtsmæssigt at opstille detaillerede regler herfor, men målsætningen er, at allerede etablerede ikke må stilles ringere end de landmænd, der etablerer sig efter fondens oprettelse. Lånene fra fonden skal tinglyses efter kreditforamlåns, men før eventuel anden gæld. Lånene til driftsudvidelse kan eksempelvis ydes med indtil 30 pct. af købsprisen for nybygninger, inventar og besætninger, men denne ramme bør på længere sigt differentieres efter produktionens art, jfr. bemærkningerne til punkt 5 om mere økologisk rigtige produktioner.

Ad 2